

Hetedik emelet — 85 méter mélyen

A török fővárostól, Ankarától körülbelül 300 kilométerre délkeletre, Anatólia szívében van egy terület, ahol most a maguk nemében páratlan restaurációs munkálatok folynak. A régészek érdeklődésének tárgya Derinkuyu és Kaymakli ókori városok, melyek kora — 8 kisebb környező településsel együtt — több ezer év, és attól rendkívüliek, hogy a föld alatt helyezkednek el.

Az 1963-ban felfedezett és azóta fáradságos munkával feltárt településeket eddig még viszonylag kevesen kutatták. A kutatók azt állítják, hogy az építmények a hettiták korából származnak, akik időszámításunk előtt a II. évezred elején Kisázsia keleti részén államokat alapítottak, az úgynevezett tengeri népek beözönlése azonban i. e. 1200 körül felbomlasztotta birodalmukat.

Ezek a föld alatti települések, melyek hét emelet mélységben nyúlnak a föld alá, és legmélyebb pontjuk 85 méterre van a föld felszíne alatt, a geológusok felismerése szerint azért jöhetnek létre, mert körülbelül 3 millió évvel ezelőtt kitört az Ercsies Dagi és a Hasan Dagi vulkán, és a kitörések nyomán az egész környékét vastag, de igen repedezett tufaréteg borította be. Ebben a lágyszárú növények, melyek felszíni nyílásai szűkebbek voltak, mint a közbeeső és alsó részek.

Az emberek addig mentek lefelé, amíg vízre bukkantak. A különböző emeletet szintjén oldalirányban tágas barlang- és tárnalakásokat építettek. Derinkuyuban és Kaymakliban emberek ezrei élhettek hónapokan át.

Egy kutatási jelentés beszámol arról, hogy „a belülről méhkas-hoz hasonló föld alatti komplexumok kitűnően működő szellőző és vízellátási rendszerrel” rendelkeztek.

Ezeket a településeket, mint a kulturális örökség részeit, legalább részben meg kell őrizni az utókornak. A török kormány ezért helyreállíttatta Derinkuyut és Kaymaklit.

Jegyzet

A botrány esztétikája

Gyűlölködő a botrányokat.

A botrány úgy vonzza magához a világról beszélő vágyó kedvet, mint szeget a mágnes. Odacsalogatja és többé nem engedi el. A botrány úgy elégíti ki, hogy nyomban hiányt teremt. Ez a hiány átvezet a következő napra és újra és újra ki kell elégíteni, mint egy telhetetlen, de meddő feleséget. A botrány a Szíreinek földje. Nem ránk kíváncsi, hanem önmagára, de úgy, hogy közben bennünket is felfal. A botrány mindazonáltal korrekciót. Útjel lehet vele kötni. Kínálata egyszerű, ismételtetetlen, tehát szép. A botrány hírnevet kínál, vadászó szímet, ellenségeket, bizalmatlansági ingerenciát. Cserébe semmit se kér, tehát gátlástalan, mert mégis egész valónkat fogadja el. A botrány vadásszá nevel. A zsákmány maga, belőle eszünk, tőle kapjuk az éhséget. A botrány nem az igazságról, hanem magáról szól. A botrány nem a történelemről szól. A botrány azzal ingerkedik a történelemről, hogy be lehet fejezni. Ezért diktátor, természetes hatalomvágyunkra apellál.

A botrány kommentátora és krónikása egy olyan

Majd ha már eleget nevettünk magunkon...

Már napok óta azon gondolkodom, hogy milyen apropóból beszélhetnék a politikai humorról, hogy hogyan kezelik ezt a kényes műfajt manapság, és mit gondolhatnak róla azok, akik művelik.

Szinte angyali gyorsasággal sietett segítségemre a keddi *Stúdió '89* adása, amelyben *Verebes István*, *Hofi Géza* és *Gálovölgyi János* megerősítette bennem a hitet, hogy nem badarság, amit a politikai humorról gondolok. Gálovölgyi János például elmesélte, hogy miközben Hofi műsorát nézte, a politikai helyzetekből merítő tréfákon a legkevésbé sem tudott nevetni, inkább a kolléga színpadi játékán és előadás-módján.

A fizikában már bevált módszer, hogy a „kézzelfoghatatlan” dolgok — mint például a fény — tulajdonságaira és mielőltére nem közvetlen boncolgatással, hanem más anyagokon kifejtett hatásaikból következtetnek. Próbáljuk meg ezt a módszert alkalmazni a politikai humornál is. Vagyis

Reflex

nézzük meg, mi lehet a lényege a politikai humornak, ha a nézőkre és hallgatókra kifejtett hatásában vizsgáljuk.

Itt van segítségül *Henri Bergson* *A nevetés* című könyvének néhány gondolata, melyek alapvető támpontot adnak a további eligazodáshoz: „A komédia csak ott kezdődhet, ahol mások személye már nem indít meg minket... Mindig ott rejtőzködik valami hátsó gondolat, amelyet, ha nincs meg bennünk, a társadalom sugall. A vígjáték... minél magasabbra emelkedik, annál jobban egybeolvad az élettel...”

Az önfeledt néző beül a politikai kabaréra. A körülötte zajló politikai események, változások és döntések a legtöbb szóról mélysegesen felháborítják, és szinte tehetetlen részesevé válik a hibáknak, mert nem tud, vagy féltelme miatt

nem mer hangot adni indulatainak. Aztán mikor leül a nézőtérre — hogy kikapcsolódjon —, már maga a szituáció átforgatja indulatait. Mert amin a hétköznapi életben dühöng, azon itt nevetni fog. És itt zuhan önfeledt nézőnk egy ügyesen irányított pszichikai csapdába. Mert lelketünk megkívánja — reflexszerű önvédelemként —, ha egyazon dolgot két oldalról is megközelíthetünk, akkor sokkal inkább a „poénos” változat nyeri el tetszésüket. A politikai humorban feloldódik a bennünk lévő feszültség és átszínezi, elfogadhatóvá teszi a politikai élet törtenéseit, a rossz vagy jó döntéseket, melyek persze a mi bőrünkre mennek. Tehát a politikai kabarében a valóságból színház lesz: az önfeledt néző úgy tér nyugovóra azon az estén, hogy ezen tényleg csak nevetni érdemes.

Vagyis a politikai kabaré újabb haladékat adott indulatainknak.

Podmaniczky Szilárd

Tanácsok, szolgáltatások, információk

Fiataloknak — és mindenkinek

Mit tegyen az a fiatal (hogy ki meddig érzi magát annak, az egyéniség kérdése), akinek például jogi tanácsra lenne szüksége, de ügyvédi honoráriumot nem tud fizetni, és jogász ismerőse sincs? Vagy éppen utazást tervez és olcsó szállást keres? És hová mehet akkor, ha esetleg olyan problémái vannak, amelyeket szívesen megbeszélne egy pszichológussal?

1989. március 6-ától könnyű válaszolni ezekre a kérdésekre. Ekkor nyílt meg a város szívében, a Deák Ferenc utcában az Ifjúsági Iroda, amely szolgáltatásaival, tanácsaival, információival mindenkinek segít, aki be nyit az ajtaján. És ami talán a legfigyelemreméltóbb: mindezt *díjtalanul* teszi!

Vezetőjét, Szabóné Janó Gabriellát először az indulásról kérdeztük:

— A Délmagyarországban olvastam a pályázati felhívást erre az állásra, így kerültem ide. Az iroda létrehozásának ötlete a városi tanács ifjúsági és sportosztályán született. Szegedet is be akarták kapcsolni abba az országos hálózathoz, amely a nagyobb városokat öleli föl. Sikeresül elnyerni az ÁISH és a KISZ KB pályázatán kitűzött 1,5 millió forintot, ez elég volt az iroda beindításához. Ezen kívül a városi tanács még 600 ezer forintot, biztosított ide működésünkhöz.

— Kik dolgoznak itt?

— Főállásban csak három végezzük ezt a munkát, végzettségünk szerint mindnyájan pedagógusok vagyunk, ketten közülünk a tanári pályát cserélték föl erre a munkára.

— Milyen célokkal alakultak?

— Elsősorban a fiatalokat kívánjuk segíteni tanácsadó szolgáltatatainkkal, információinkkal. Szeretnénk, ha minél több fiatal tudná, hogy hozzánk bármikor fordulhat segítségért a legkülönbözőbb ügyekben. Sokan jönnek jogi tanácsért, őket a munka-, a lakás-, és a családjogban jártas szakemberek várják. Orvosi, egészségügyi kérdésekre is választ kaphatnak itt az érdeklődők, még kozmetikai tanácsadás is van. Aki pedig úgy érzi, legbensőbb problémáit nincs kinek elmondania — ez pedig kamaszkorban gyakran előfordul —, pszichológussal beszélgethet, természetesen négyesemközt.

— Szolgáltatásaik?

— Irodánk kicsi ugyan, de remélem, sikerült otthonos klubbá varázsolni. Újságokat, folyóiratokat lehet itt lapozgatni, akár zenehallgatás közben is. Nálunk bárki díjtalanul kereshet és kínálhat albeletet

éppúgy, mint alkalmi munkát. Ha valaki utazni akar, felkutatjuk számára a legolcsóbb szállást. Hazai és európai kempingekből és diákszállókból lehet válogatni. Ifjúsági kedvezményekről, továbbtanulási lehetőségekről is kérdezhetnek bennünk. Városi és országos rendezvények, kulturális programok hírei is befutnak hozzánk. Reméljük, hogy az ifjúsági napokon is sokan ránk találnak majd.

— Úgy tűnik, sok mindenre nyitottak.

— És még inkább szeretnénk... Bárki kezdeményezését szívesen fogadjuk, és igyekszünk megvalósítani minden olyan ötletet, amely közösségeknak hasznos lehet. Járunk már nálunk pedagógusok egy nyári hétvégi iskola tervével. Akadt, aki ingyenes kondicionálótornát tartana, ha helyet és jelentkezőket találna.

— Van saját kiadványuk is.

— „Mérték” a címe, és itt minden fiatal publikálhat, akinek mondanivalója van kortársai számára.

— Terveik?

— Szeretnénk egy igazi saját klubot — a mostanit csak béreljük —, a pincékben lenne rá hely. Ide koncerteket, előadásokat, tornát, pszichológiai foglalkozásokat, önismereti kórt tervezünk. Jó lenne, ha a fiatalok többet tudnának rólunk. Azokra is gondolok, akik „lecsúszófélben” vannak, társadalmi helyzetüknél fogva veszélyeztetettek. Őket is szeretnénk egy olyan közösség tagjaivá tenni, amely vigyázhatna rájuk. Vannak jelentkezőink, akik pártfogásukba vennék őket. Kapcsolatban állunk például a drogambulanciával is. Szóval, igyekszünk mindennel foglalkozni, ami a fiataloknak fontos lehet.

Nyilas Péter

Az első benyomás kritériumai

Az NSZK lakosai körében a „külső megjelenés” játssza a főszerepet az első benyomásnál.

Az emberek 41 százaléka különösen a „külsőre” és az „ápoltságra”, 40 százalékuk az öltözködésre ügyel — derítette ki nemrég egy felmérés során az allenbach-i közvélemény-kutató intézet. A Capital című folyóirat megbízásából ugyanezeket a kérdéseket nyugatnémet ve-

zetőknek is feltették. Az eredmény meglepő volt: a vezetők számára ezek a külsődleges dolgok csak kis szerepet játszanak. Ők mindenekelőtt partnerük intellektuális képességeiről, beszédmódjáról, kifejezőkészségéről próbálnak képet alkotni. A nők egyébként a férfiaknál nagyobb mértékben ügyelnek az olyan nem nyelvi jelekre, mint az arckifejezés, a mimika, a kezek és a szemek

Mi? Hol? Mikor?

1989. JÚLIUS 7., PÉNTEK — NÉVNAP: APOLLÓNIA

A Nap kel 4 óra 55 perckor, nyugszik 20 óra 43 perckor.
A Hold kel 9 óra 26 perckor, nyugszik 22 óra 56 perckor.

VÍZÁLLÁS

A Tisza vízállása Szegednél csütörtökön plusz 261 cm (apadó) 21,2 °C

KILENCVEN ÉVE

született George Cukor (1939—1983) magyar születésű Oscar-díjas amerikai filmrendező.

MOZIK

Korzó mozi: délelőtt 10, délután 1, háromnegyed 6 és 8 órakor: A magányos farkas (színes, amerikai kalandfilm, IV. helyért) fél 4 órakor: A tizedes meg a többiek (magyar filmvígjáték).

Fáklya: fél 3 órakor: Vili, a veréb (színes magyar rajtfilm, III. helyért) háromnegyed 5 órakor: Rain Man (Esoember) (színes, m. b. amerikai film, III. helyért) 7 órakor: Nincs csoda (amerikai filmvígjáték, IV. helyért).

Belvárosi mozi: 3, negyed 6 és fél 8 órakor: Dirty Dancing (színes amerikai zenés film, IV. helyért).

Kamaraterem: 3 órakor: Fehér farkasok (színes NDK kalandfilm) negyed 6 órakor: Kacor király (színes mesesorozat) fél 8 órakor: Aranyláz (amerikai film).

Balázs Béla Filmtéka: fél 4, fél 6 és fél 8 órakor: Florida, a paradicsom (amerikai film).

Kertmozi: este 9 órakor: Éjszakai rohanás (színes, m. b. amerikai film, III. helyért).

Kiskörössy halászcserda (videomozi): délután 4 és este 8 órakor: Játék a gyilkossággal (színes francia krimi).

Kiskörössy halászcserda kert: este 10 órakor: Tuti dolog (színes, m. b. amerikai filmvígjáték, III. helyért).

Éva presszó: este 8 órakor: Boldog karácsony! Mr. Lawrence! (angol kommandófilm).

ÜGYLETEK

GYÓGYSZERTÁR: Klauzál tér 3. szám (13/57-es). Este 8 óráig reggel 7 óráig. Csak sürgős esetben!

BALESETI, SEBÉSZETI ÉS UROLÓGIAI FELVÉTEL: Ma a balesetelt szenvedett személyeket Szegeden az Idegsebészeti Klinika (Pécsi u. 4.) veszi fel, sebészeti és urológiai felvételi ügyeletet a II. Kórház (Tolbuhin sgt. 57.) tart.

A gyermekorvosok és gyermeksebészeti betegek ellátása a Gyermekklinika gyermeksebészeti osztályán történik.

ÉJSZAKAI ORVOSI: Este fél 6 óráig reggel fél 8 óráig a felnőttakasság részére. Szeged, Hunyadi János sgt. 1. sz. alatt. Telefon: 10-100.

GYERMEKORVOSI ÜGYELET: Munka- napokon 13 órától másnap reggel fél 8 óráig, szombaton, vasárnap és munkaszüneti napokon reggel fél 8 órától másnap reggel fél 8 óráig a Lenin krt. 20. sz. alatti körzeti gyermekorvosi rendelőben történik a sürgős esetek orvosi ellátása.

GYERMEK FÜL-ORR-GÉGÉSZETI ÜGYLETEK: Ma este 7 órától holnap reggel 7 óráig a Fül-Orr-Gégeklinika (Szeged, Lenin krt. 111.), telefon: 21-122.

FOGORVOSI ÜGYELET: Hétfőtől péntekig 22 órától reggel 6 óráig, szombaton reggel 7 órától hétfő reggel 7 óráig: Szeged, Zöld S. u. 1-3. Telefon: 14-642.

CSALÁDVÉDELMI TANÁCSADÁS: Hétfőn délután 2 és 5. csütörtökön délelőtt 9 és 12 óra között a Szent Mihály utca 1. szám alatt, telefon: 13-740.

S. O. S. LELKISÉGÉLY-SZOLGÁLAT: Mindennap este 7 órától reggel 7 óráig. Telefon: 11-000.

IFJÚSÁGI DROGTELEFON: 54-773. Minden munkanapon 8—16 óráig hívható.

Tévé

BUDAPEST 1.

9.00: Képzőművészet
9.05: Tévétorna
9.10—10.50: SZUNIDEI MATINE
9.10: 1. Hogy működik, hogy készült? — NSZK ismeretterjesztő-sorozat — X/4. rész
9.20: 2. Ki menekül az ördög elől? — NDK mese-film — ism.
10.50: A bábu — Lengyel filmsorozat — IX/8. — Hölgyek és asszonyok — ism.
11.50: Képzőművészet
12.25: Hírek
13.30: Reklám
13.35: Jan a bárkán — NDK film — (1986)
19.00: Műsoraajánlat
19.05: Reklám
19.10: Esti mese — Cirmi és Csuri mesevárosban — Román rajtfilm
19.20: Reklám
19.25: Közlemények. Műsoraajánlat
19.30: Híradó
20.00: Reklám
20.05: Párik az első oldalon — Amerikai bűnügyi tévéfilm
22.20: Reklám
22.25: Roxinpadon — Az 5. Kelet — Nyugat Rockrandevű Wunsiedel 1989. — (NSZK)
23.15: Híradó 3.

BUDAPEST 2.

Tv 2
17.25: Képzőművészet
17.35: Tv 2
18.00: Telesport
18.25: Gyerekeknek! — Tom és Jerry — Amerikai rajtfilmsorozat — William Hanna és Joseph Barbera produkció — 1. A torreador — 2. Nehéz a móka — 3. Tom eltunyul
18.46: Mozaik — Telefonos játék
19.00: Premier — A Művészeti Főiskola képzőművészeti műsora — Közbene
kb. 21.00: Híradó 2 — A hét műtárgya — Ismeretlen festő: Őrs vezér — (Magyar Nemzeti Múzeum)
22.50: T. I. R. — Olasz — magyar tévéfilmsorozat — Szahara
kb. 23.50: Tv 2 — Napzárt

KÜLFÖLDI TÉVÉADÓK MŰSORÁBÓL

BELGRÁD 1.

15.40: Éjszakai program ismétlése.
17.50: Híradó. 18.05: Számok és betűk.
18.25: Népzenei műsor. 19.10: Rajzfilm.
19.30: Híradó. 20.00: Sherlock Holmes visszatérése — angol tévéfilmsorozat 5. rész. 20.55: Tévészer. 21.30: Híradó.
21.50: Egyedül mindenki. 22.50: Éjszakai program: benne: Halló, halló — humoros sorozat. — Utifilm — A titkos fiók — francia tévéfilmsorozat 5. — Supersexy — erotikus magazin.

BELGRÁD 2.

18.30: Belgrádi műsor. 19.30: Híradó. 20.00: Argentína — dokumentumsorozat. 20.40: Huszonhét óra. 21.05: Kristó Papic dokumentumfilmjeiből. 21.30: Pinky — amerikai játékfilm.

SKY

14.50: Változó világ — filmsorozat. 15.45: Szeretni — filmsorozat. 16.15: The Lucy Show. 16.45: Pindurkák — rajzfilmsorozat. 17.00: Rockshow. 18.00: Eurosport. Benne: 19.00: Junior Tornász Európa-bajnokság. 22.00: Basoball az Egyesült Államokból. 23.30: Ausztrál rugby.

SUPER

16.30: Telefonos kíváncsiágműsor. 18.30: Zenés műsor. 19.30: Richard Diamond — bűnügyi sorozat. 20.00: Turistamagazin. 20.25: Hollywood belülről. 20.50: Transmission. 21.50: Világhíradó. 22.00: Az 1988-as newporti JVC dzsesszfesztivál. 23.00: Slágerlista.

TV 5

19.30: Hegymászók magazinja. 20.00: Hölgy bárony galériáj — játékfilm. 21.25: Zene. 21.40: Kerevet. 22.00: Tv-híradó. 22.35: Kulturális magazin. 23.00: Sport, szabadidő.

Rádió

KOSSUTH

8.20: AIDS Világkongresszus Montrealban — ism. 8.50: Külpolitikai figyelo. 9.00—11.00: Napközben (Élő). 11.05: Terep körüli elégia — Vas István verse — ism. 11.10: Magyar írás — A Rádió irodalmi hetilapja. 12.45: Külpolitikai könyvespolc. 13.00: Klasszikusok délidőben — Zenés séták a természetben — A szél. 14.10: Mit üzen a Rádió? — ism. 14.50: Énekli Ifjúság. 15.00: Erről beszélünk... — A Magyar Rádió körzeti stúdióinak műsoraiból. 15.30: Szerdületlen anyák... elvetettük — elvetettük. 16.00: Tizenhat óra — Hírmagazin. 16.10: Szívesen hallgattuk — Kalandos vakáció — II/2. rész — Aszlányi Károly ifjúsági regénye rádióra alkalmazva. 16.55: Rólinak van sz. 17.00: A képviselő noteszéből. 17.25: Ipargazdák. 17.30: A szülőföld muzsikája. 19.15: Neveletlenek. 20.15: Zeneszerzők a mikrofon előtt. 21.05: Klároló. 21.50: Gong. 22.00: Hírvilág. 22.30: Sose felejttem el. 23.00: Nagy mesterek — világhírű előadóművészek.

PETŐFI

8.05: Kölyökrádió — szünidőben. 8.50: Kannibál nagymama altatója — Vers-összeállítás gyerekeknek. 9.05: Sláger-műzeum. 9.50—11.00: Rivaldafényben: Énekli filmsztárok. 11.05: Világosság. 11.10: Térkép és útravaló. 11.30: Balatonrádió. 12.10: Nóták. 12.25: Edes anyanyelvünk — ism. 12.30: A népzene folytatása. 13.05: Alice Csodaszországban — II/2. rész — Lewis Carroll gyermekregénye rádióra alkalmazva. 14.00—16.55: Péntektől — péntekig (Élő). Közbene: 15.05—15.15: Könyvtől — könyvtől (Élő). 17.05—21.00: Nyáridő. Benne: 17.30: Ötödik sebesség. 18.30: Popregiszter. 19.05: Garázs. 19.30: Kíváncsiágműsor. 21.05: A hanglembeztöltött könnyűzenei újdonságából. 21.30: Fiatalkok a seregben. 21.55: Senki többet? Harmadszor! — Szellemi átvérás a 20-as stúdióból. 23.15—0.14: Póttarisznya (Élő)

BARTÓK

9.08: Nagy siker volt! — A Concerto Armonico kamarazenekar hangversenye a Magyar Nemzeti Galériában és a Zeneakadémia nagytermében. 10.30: Operarészletek. 11.10: Zenekari muzsika. 12.22: Sebők Erika fuvalangversenye a régi Zeneakadémia Liszt Ferenc kamaratermében. 13.05: Csak fiataloknak! 14.00: A körúrirodalom mesterműveiből — Öt motetta. 14.50: Zalán Tibor: Hagyj még időt! — Bata Imre könyvszemléje — ism. 15.00: A főszerepben: Simándy József IX/1. rész — Puccini: Turandot — háromfelvonásos opera. 17.00: Zenekari muzsika. 18.07: Bartók hazatér... 19.05: Muszorgszkij: Borisz Godunov — Szobajelenet. 19.28: Rameau-koncertek. 20.25: A kényes tén — A sir mélye — Ambrose Bierce két novelláját Bartos Tibor fordította. 20.55: Fischer Annie zongorázik — XXV/1. rész. 21.58: Geszty Szilvia operárait énekel. 22.30: Krivácski tülle.

SZEGED

Szentes 66,29 MHz — Szeged 94,9 MHz 1989. július 8., szombat
8.00—10.00: Alföldi Tükör — zenés szombatmagazin. A tartalomból: Előttünk a hétvége — Hírek, kulturális programajánlat, sport, lapszemle, időjárás. — Gyűlés György új könyvéről. — Patinás terek és házak. — Véget ért a XV. biofizikai vándorgyűlés. — „A százszor elátkozott...” (Pusztaszer és a világlátlás) — Móra Ferenc emlékeztetése.